

Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry
ysyposti@ysy.fi

Kihniön kunta
kihnio@kihnio.fi

PALAUTE 02.10.2024

ASIA, JOTA PALAUTE KOSKEE:
Närhinkankaan osayleiskaavan OAS

VIITE: Kuulutus / Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta (MRL 63 §)
2.9. – 2.10.2024

PALAUTTEEN ANTAJA:
Suomen luonnonsuojeluliitto/ Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry

PROSESSIOSOITE:

Arja Pihlaja, pj
Jokiharjankatu 13
39700 Parkano
0405689976
arja.pihlaja@ysy.fi

SELVITYS ASIANOSAISUUDESTA:

Yhdistyksen nimi on Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry ja kotikunta Parkano.
Yhdistyksen toiminta-alue käsittää Parkanon, Kihniön ja Karvian kunnat.
Yhdistyksen tarkoituksena on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä vaalia kulttuuriperintöä alueellaan. Yhdistys seuraa tehtävässään alueellaan tapahtuvia ympäristömuutoksia ja antaa lausuntoja toimialaansa liittyvissä asioissa.

Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys on tutustunut Närhinkankaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan sekä Pirkanmaan Ely-keskuksen antamaan päätökseen YVA-lain soveltamisesta Närhinkankaan tuulivoimahankkeessa.

Toteamme aluksi, että nykyisessä lainvoimaisessa maakuntakaavassa Närhinkangas on varattu tuulivoima-alueeksi, mutta vaihemaakuntakaavan Elonkirjo ja energia ehdotuksessa

Närhinkangasta ei esitetä enää tuulivoima-alueeksi. Suunnittelualueen pohjoisosaan sijoittuvaa tuulivoima-alue on poistettu. Närhineva-Koroluoman länsipuolinen alue sijoittuu maakotkareviirille.

Luoteisella ja pohjoisella Pirkanmaalla on käynnissä useita tuulivoimahankkeita. Alueelle on syntymässä useiden melko lähekkäisten hankkeiden johdosta heikkenevä ekologinen verkosto. Alueet pirstaloituvat ja paikallinen ja lähivaikutusalueen luonnontilan köyhtyy jopa useisiin kilometreihin saakka rakentamisesta aiheutuvan kielteisenä vaikutuksen ja lajiston häiriintymisen tai välttämiskäytöksen vuoksi. Kokonaisvaikutusten arviointi nähdään erityisesti YVA-rajan alapuolelle jäävien alueiden kohdalla vähemmän tarpeellisena ja näin Närhinkankaan ympäristövaikutusten arviointi myös tekee.

Närhinkankaan alue sijoittuu kuitenkin merkittävien natura- ja luonnonsuojelualueiden läheisyyteen ja hyvin lähelle myös Myyränkankaan mittavaa tuulivoima-aluetta. Yhdessä kaikkien suurten uusiutuvan energian suunnittelualueiden kanssa Närhinkankaan vaikutus nousee omaa kokoaan suuremmaksi ja se tulisi jättää vähäisempänä hankkeena toteuttamatta muiden alueiden yhteisvaikutusten lieventämiseksi, kuten maakunnan liiton Elonkirjo ja energia kaavoituksen taustaselvitysten perusteella myös tehtiin. Kuntastrategiassa pyritään edistämään voimakkaasti energiahankkeita niiden esteitä raivaten ja perustellaan imagoahyödyillä, vaikka tosiasiallisesti mittavat hankkeet vaikutuksineen aiheuttavat runsaasti kielteisiä vaikutuksia ja hankkeet kohtelevat kuntalaisia hyvin eriarvoisesti.

Närhinkankaan maisemavaikutukset Kihniön ja muiden läheisten kuntien alueilla kuten myös maakuntarajojen toiselle puolen suunnitellut alueet lisäävät alueiden kielteisiä vaikutuksia omalta osaltaan. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon lähialueen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset sekä kaikkien alueden sähkönsiirron tarpeet ja tarkastella sitä, miten uusilta maastokäytäviltä välttäään ja miten voimala-alueiden liityntätarpeet voidaan kokonaiskuvassa ratkaista optimaalisimmin.

Uhanalainen Pirkanmaan vastuulaji maakotka

Tehty linnustoselvitys antaa yleiskuvan alueen lintulajistosta, mutta se ei sisällä riittävää havainnointia, jotta maakotkan säilymistä ja lisääntymistä edellyttävä suotuisa tila sen elinalueen rajoilla voisi säilyä. Selvityksen perusteella ei voida arvioida lajiin kohdistuvia vaikutuksia kokonaiskuvassa. Maakotkaselvitys vaatii erillistä tarkkailua ja asiantuntemusta, eikä sitä voi tehdä muun linnustoselvityksen ohessa.

Metsähallitus on lajin suojelusta vastaavana tahona julkaissut vuonna 2022 oppaan maakotkareviirille sijoittuvien tuulivoimahankkeiden vaikutusten arvioimiseksi (Hyvät käytännöt maakotkalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin, Metsähallitus, 2022).

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee tehdä ohjeistuksen mukainen maastotarkkailu ja arvioida lajiin kohdistuvat vaikutukset ohjeistuksen mukaisesti. Selvityksen tulee sisältää maastotarkkailun ja elinympäristömallin avulla toteutettu törmäysmallinnus ja populaatiovaikutusten arviointi ja tarkastella niitä mallin puutteita ja rajoitteita, joita oppaassa on myös melko ansiokkaasti käsitelty. Arviointi tulee suorittaa niin, että tarkastelun kaikissa osioissa huomioidaan se, että maakotka on

Pirkanmaan vastuulaji ja elää elinalueensa rajalla ja vaatii sensitiivisen tarkastelun tämän vuoksi. Riittävät suojaetäisyydet tulee huomioida.

Hannu Tikkanen on soveltanut Metsähallituksen ohjeita ja tutkimustuloksia Pohjois-Pohjanmaan liitolle tekemässään maakotkaselvityksessä ja päätenyt arvioon, jossa 6 km etäisyys ydinreviireistä 300 metriin ja yli nousevien voimaloiden osalta on tosiasiallisesti se vähimmäisetäisyys, jota tulisi soveltaa pohjoisessa vahvemman kannan alueella.

Jessica Leskisen opinnäytetyö 2024, Oulun yliopisto, <https://oulurepo oulu.fi/bitstream/handle/10024/49590/nbnfioulu-202405163553.pdf> antaa lisätietoa sukupuolen, pesimästatuksen ja maantieteellisen sijainnin vaikutuksista maakotkan (Aquila chrysaetos) lentoaikaan ja elinpiirien kokoon pesimäaikana Suomessa ja tarkastelee maakotkan reviirien ja käyttäytymisen eroja eteläisen ja pohjoisen Suomen välillä. Työ perustuu seurantaan ja vertailukelpoiseen ja runsaaseen aineistoon, jonka myötä ymmärrys elinpiiristä ja käyttäytymisen eroista on myös vahvistunut. Työ osoittaa maakokareviirien koon olevan Etelä-Suomessa pohjoista aluetta suurempia ja koiraiden lentävän naaraita laajemmilla alueilla. Työssä korostetaan sitä, että suojavyöhykkeet tulisi määritellä elinpiirien koon ja pesimättömien parien perusteella Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi tuulivoimahankkeiden maankäytön suunnittelussa, jossa täytyy kiinnittää erityistä huomiota uhanalaiselle maakotkalle aiheutuviin vaikutuksiin. Tilanne maakotkan osalta luoteisella ja pohjoisella Pirkanmaalla ei tule luotettavasti arvioiduksi yksinomaan laskentamalleilla.

Maakotka-arviointi edellyttää MH:n ohjeistonkin mukaan mallinnuksen heikkouksien arviointia ja pohdintaa ja ennen kaikkea syvällisempää perehtymistä. Ohjeessa ei ole voitu antaa tyhjentävää mallia asian selvittämiseksi. Varovaisuusperiaatteen noudattaminen on merkitty luonnonsuojelulakiin.

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys on kehoittanut tarkastelemaan yhteisvaikutusten myötä aiheutuvaa riskiä vakavasti. Yhdistys on arvioinut, että Pirkanmaalla ei ole varaa menettää yhtään maakotkaa. Pirkanmaan vastuulaji on vaarassa kadota kokonaan ja tuulivoimarakentamisen johtavat hankkeet voivat aiheuttaa tyhjiön. Yhdymme Pilyn käsitykseen siitä, että luoteisella ja pohjoisella Pirkanmaalla ei ole varaa aiheuttaa yhtäkään kotkakuolemaa.

Olemme esittäneet aiemmin, että mikäli reviirin rajan ja hankealueen rajan (ei siis yksittäisen voimalan rajoittaman alueen reunaan) väliin jää 4 km:n vyöhyke ja saalistusalueiden suunta pystytään luotettavasti arvioimaan, saavutettaisiin mahdollisesti riittävä suojaetäisyys ja määrittely helpottuisi. Kotkan suosimille alueille tulee jättää mahdollisuus uusille ja uudelleen alkaville pesinnöille, uusien sukupolvien kasvulle ja siksi myös saalistusalueiden suuntien tarkastelua tulee tehdä.

Muu arviointi

Linnustosrviio perustuu katteettomaan optimismiin siitä, että metsäkanalinnuille, pöllöille tai huuhkajille aiheutuvat haitat saattaisivat ajan myötä lieventyä. Tosi asiassa pitkäaikaisvaikutusten tutkimusta ei ole Suomen olosuhteissa olemassa. Tästä syystä edellä mainitun kaltaiset oletukset ovat perusteettomia. Läheiset välialueille sijoittuvat arvokkaat luontoalueet, maaliialueet ja linnuston arvoalueet sijaitsevat aivan liian lähellä hankkeen rajoja ja tarvitsevat

suojavaiohykkeet. Ekologiset jatkumot ja askelkivien säilyminen tulee varmistaa myös muiden lajien kohdalla. Uhanalaiset ja vaarantuneet lajit sekä Pirkanmaan vastuulajit tulee tunnistaa ja arvioida vaikutukset paremmin.

Selvitystyö tulee tehdä luontovaikutusarvionnista julkaistun oppaan mukaisilla reunaehdoilla ja riittävällä ajankäytöllä ja asiantuntemuksella.

Välke- ja melumallinnukset tulee tehdä suunnitelman kokoisilla voimaloilla. Välkkeen tai melun välttäminen eivät voi perustua sammutusautomaatiikkaan, vaan välkkeen ylitystä ei tule sallia. Melumallinnuksella saatuja rajoja tulee yksinkertaisesti noudattaa.

Hankkeessa tulee noudattaa etäisyyden minimirajoitusta 1, 5 km kaikilla asumiskäytössä olevilla tai asumiseen soveltuvilla rakennuksilla.

Arviointityössä tulee tarkastella myös sosiaalista oikeudenmukaisuutta sekä maanomistajien ja kiinteistönomistajien osaksi epätasaisesti lankeavia haittoja ja menetyksiä, eikä yksinomaan vuokrasopimuksia tekevien etuja. Työllisyshyödyt tulee arvioida pidemmällä aikavälillä.

Imagoon liittyvissä perusteluista kuultaa läpi viherpesu. Ilmasto ja monimuotoisuustyössä tulee muistaa maaperäpäästöjen suuri merkitys ja niiden vähentämiseksi liittyvät paikalliset toimet. Maankäytön paine säilyy. Uusiutuvan energian hyödyt valuvat ensisijaisesti sinne, missä uusiutuva sähkö vähentää kotien energiankulutusta, edistää kaukolämpöverkkojen saneerausta, sähköistää työpaikkoja. Uusiutuvan energian runsaaksi käyvä tarjonta edistää kulutuksen kasvua, kun tavoitteena tulisi kuitenkin olla kulutuksen kohtuullistaminen, kiertotalouden. Lämpöpumpputeknologian ja hukkalämmön entistä laajempi käyttö. Luonnon monimuotoisuuden tukeminen on välttämätön tulevaisuuden tukijalka.

Arviointeja ja suunnitelmia tulee tehdä syvällisemmin ja pyrkiä eliminoimaan virheellisiä tulevaisuuden olettamuksia.

Parkanossa 02.10.2024

Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry

Arja Pihlaja,pj

Jukka Jylhä, vpj